

Jaakko ja Orvokki Marjuvaara

KAYTANNON TILANTEITA . . .

Pyhäkoulu ja päiväkerho

Pyhäkoulu ja päiväkerho tarjoavat varsin oivalliset puitteet ehtoolliskasvatuksen antamiseen, koska niissä ohjaajat työskentelevät jatkuvasti saman tai ainakin pääosiltaan saman lapsiryhmän kanssa. Tämä on tärkeää, koska varsinkin alle kouluikäisten lasten vastaanotto- ja omaksumiskyky on rajoitettu, ja ehtoolliskasvatuskin on sen vuoksi jaoteltava ja käytävä läpi useaan kertaan. Lasten ehtoollisen on kaikille uusi asia ja ilmeisesti useimmille päiväkerholaisille ja pyhäkoululaisille kirkko ja jumalanpalveluskin ovat outoja. Seuraavassa on muutamia ehdotuksia käytännön toteutukseen. Tarkoitus on, että yhdellä kerralla käsitellään vain yksi kohta.

1. Kaste ja ehtoollisen kuuluvat yhteen

Lasten kanssa keskustellaan kasteesta ja mahdollisesti katsellaan kuvia, tässä yhteydessä mieluiten sellaisia, joissa kaste on tapahtunut kirkossa. Kasteessa lapsi on otettu seurakunnan jäseneksi ja Jumalan lapseksi. Kaikki Jumalan lapset yhdessä muodostavat perheen, Jumalan perheen. Jumala pitää perheestään huolta niinkuin vanhemmatkin pitävät perheestään. Perheellä on tapana aterioida yhdessä, sillä ruuasta me saamme voimaa. Jumalan perhekin kokoontuu usein yhteiselle aterialla. Tämä ateria on erilainen kuin tavallinen ateria ja se syödään kirkossa alttarin ääressä. Tämän aterian nimi on ehtoollinen. Tälle aterialle saavat osallistua kaikki, jotka on kasteessa otettu Jumalan perheeseen. Lapset saavat osallistua ehtoolliselle yhdessä vanhempiensa, isovanhempiensa tai kummiensa kanssa. Ihan pienet lapset ja yksin tai ryhmänä - esim. päiväkerho- tai pyhäkouluryhmänä - tulevat lapset siunataan.

2. Ehtoollinen nautitaan kirkossa, alttarin ääressä

Lasten kanssa tutustutaan kirkkoon ja varsinkin alttariin. Paras tapa on käydä tutustumassa itse kirkkoon, jos se suinkin on mahdollista. Kirkkokäynnillä tutustutaan erityisesti alttariin, jonka ääressä lapset saavat polvistua. Lapsille näytetään myös ehtoollisvälineet ja ehtoollisaineet ja kerrotaan, miten niiden jakaminen tapahtuu. Seuraavalla pyhäkoulu/kerhokerralla askarrellaan pahvialustalle kirkon alttariseinä, alttari kaiteineen ja siihen polvistujat ja muistellaan kirkkokäyntiä.

Ellei ole mahdollista käydä kirkossa, käytetään keskustelun apuna mahdollisimman isoa ja selkeää kuvaa kirkosta. Altтарin tulee näkyä hyvin selvästi. Paras olisi juuri omasta kirkosta oleva kuva. Ellei ole käytettävissä valokuvaa, voidaan kuva piirtää isolle pahville tai

käyttää Lasten Keskuksen pyhäkoulun osallistumistauluksi tarkoitettua kuvaa, johon voidaan liimata irtokuvina ihmiset.

Tässä keskustelussa selvitetään tarkasti, miten kirkossa käyttäydytään. Normaalisti istutaan penkissä, välillä nousta ja taas istutaan. Ehtoollisen alkaessa nousta, mennään alttarin ääreen ja polvistutaan. Kätet on mukavinta pitää alttarikaiteella ristissä. Hiljaa mielessään voi rukoilla esim.: "Siunaa, Jeesus, meitä kaikkia ehtoollisella."

Pappi jakaa leivän ja sanoo: "Herramme Jeesuksen Kristuksen ruumis, sinun edestäsi annettu." Se tarkoittaa, että Jeesus rakasti meitä niin paljon, että antoi henkensäkin meidän tähtemme. Leipä on pieni, pyöreä, valkoinen ja aivan ohut. Se maistuu suunnilleen samalta kuin voi-leipäkeksi. Sitten pappi jakaa ehtoollisviinin ja sanoo: "Herramme Jeesuksen Kristuksen veri, sinun edestäsi vuodatettu." Viini maistuu aika voimakkaalta mehulta. Kun ehtoollinen on jaettu, nousta yhdessä aikuisten kanssa alttarilta ja palataan penkkeihin. Siellä voi vielä ristiä kätet ja kiittää Jeesusta *aivan hiljaa itsekseen*.

Ohjaajien tulee olla selvillä, onko omassa seurakunnassa tapana lausua ns. saatesanat kullekin pöydälle erikseen vai onko käytössä ns. jatkuva pöytä. Lapsille kerrotaan vain se käytäntö, joka omassa seurakunnassa on.

3. Ehtoollinen on osa jumalanpalvelusta

Perhe syö ateriansa kotona ruokapöydän ääressä. Jumalan perheen juhla-ateria nautitaan kirkossa alttarin ääressä. Ehtoolliaateria on osa jumalanpalvelusta. Jumalanpalveluksessa meille ^{myös/}kerrotaan Jeesuksesta, me saamme rukoilla ja kiittää häntä ja me saamme laulaa yhdessä. Tällä kerralla lasten kanssa käydään läpi jumalanpalveluksen kulku. Pienten ryhmissä alkuosa jumalanpalveluksesta käydään läpi ylimalkaisemmin, ehtoollisosa tarkemmin, erityisesti ehtoollisen jakaminen. Isompien päiväkerhoryhmässä ja pyhäkouluryhmissä voidaan käyttää liturgiaa (esim. kirjaseen "Kun me kokoonnumme" jonkin mallin mukaan) ja siinä huomioida, mihin kohtaan ehtoollinen sijoittuu. Tällä kohdalla on erityisesti huomattava lapsen lyhytjännitteisyys. Ellei hän ole selvillä jumalanpalveluksen kulusta, hän voi odottaa ehtoollista heti kirkkoon tultuaan ja kyllästyä odottamiseen. Eräänlaisena "merkkipaaluna" voidaan pitää saarnaa, jonka jälkeen melko pian tullaan ehtoollisliturgiaan.

4. Ehtoollinen on anteeksiantamisen ateria

Ehtoollisella me saamme vastaanottaa taivaallisen isän lahjoja. Koemme hänen rakkautensa ja anteeksiantamuksensa. Kun on tehnyt paha ja ollut tottelematon, on paha olla. Jos esim. toverin kanssa on tullut riita, on paha olla, kunnes on pyydetty anteeksi ja sovittu. Me ri-

komme taivaan Isääkin vastaan usein. Häneltäkin me saamme pyytää anteeksi. Jumalanpalvelukseen kuuluu osana synnintunnustus, jossa pappi kaikkien kirkossa olevien puolesta rukoilee syntejä anteeksi. Tähän rukoukseen kaikki yhtyvät mielellään ja jos jokin tietoinen asia painaa omaatuntoa, saa sen kertoa ihana hiljaa taivaan Isälle. Sitten pappi kertoo kaikille, että taivaan Isä on antanut anteeksi. Ehtoollisella tämä anteeksiantamus tulee vielä läheisemmäksi, kun jokainen saa vastaanottaa ehtoollisen näkyvät aineet, leivän ja viinin. Jeesus itse on läsnä ehtoollisella, vaikka emme häntä silmillämme näe.

5. Ehtoollinen on yhteyden ateria

Jeesus on itse asettanut ehtoollisen. Lapsille on syytä lukea kirkkokäsikirjasta hyvin hitaasti ja selkeästi ehtoollisen asetussanat selalaisena kuin ne toistuvat jokaisessa ^{ehtoollis-} Jumalanpalveluksessa.

Tätä Jeesuksen kehoitusta noudattaen kristityt ovat jo lähes 2000 vuoden ajan viettäneet ehtoollista. Näin tapahtuu ~~kaikkialla~~ meidänkin aikanamme kaikkialla maailmassa kaikissa kirkkoissa. Eri-ikäiset, eri-ikäiset ja erinäköiset ihmiset tulevat ehtoolliselle kokemaan Jeesuksen anteeksiantamusta ja rakkautta ja kiittämään häntä. Kun me polvistumme ehtoolliselle, saamme kuulua osana suureen, maailmanlaajuiseen Jumalan perheeseen. Eri ihmisillä on erilaisia ehtoollisen viettotapoja, mutta kaikilla on yhteinen sisältö: Jeesus on lähellä ja siunaa meitä.

- - - - -

Ehtoolliskasvatuksessa pienimpien parissa tulee olla hyvin selkeä ja konkreettinen. Toisaalta on oltava myös hienovarainen. Ehtoollinen on tarkoitettu perheen ateriaksi eikä pieni lapsi voi osallistua yksin ehtoolliselle. Toisaalta lapsia tulee rohkaista keskustelemaan ehtoollisesta vanhempiensa kanssa, toisaalta on otettava huomioon, että ilmeisesti vain pieni osa vanhemmista tulee ehtoolliselle lastensa kanssa. Siksi Jeesuksen läsnäoloa, rakkautta ja anteeksiantamusta ei saa siirtää vain ehtoolliseen. Myös sen lapsen, joka ei koskaan ennen rippikoulua voi osallistua ehtoolliselle, täytyy voida kokea olevansa Jumalan lapsi, rakkauden ja anteeksiantamuksen ympäröimä. Ehtoollinen on suuri Jumalan lahja, mutta ei rakkauden edellytys tai ehto.

Lasten ehtoollisella käyntiä varten teimme Orvokin kanssa kirjan - Jukka ja Jaana ehtoollisella – yhdessä Heli ja Seppo Alajan kanssa ja kuvituksesta vastasi Juhani Järvelä.

Kirjan kustansi Lasten Keskus ja se oli tarkoitettu lasten luettavaksi yhdessä vanhempiensa kanssa. Siinä on käytännöllisistä kysymyksistä lähtien käsitelty ehtoollisen merkitystä ja viettämistä kirkossa.

Kirja on pdf-muodossa Orvokin sivulla:

http://www.kolumbus.fi/jaakko.harjuvaara/orvokki_puheet.shtml#EHTOOLLINEN